

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Besluit vaststelling bijdragen en wegingsfactoren kunststofproducten voor eenmalig gebruik 2024

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- Producenten van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik, zoals bedoeld in Artikel 3.1 van de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik;
- Gebiedsbeheerders die zwerfafval van die producten opruimen, zoals bedoeld in Artikel 3.2 van de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik;
- Milieuorganisaties en andere belangenvertegenwoordigers;
- Het algemeen publiek.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Producenten, zoals bedoeld in Artikel 3.1 van de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik, gebiedsbeheerders zoals bedoeld in Artikel 3.2 van de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

De bedragen en de verdeelsleutels zoals opgenomen in het besluit zijn tot stand gekomen aan de hand van een onderzoek naar de kosten die gebiedsbeheerders maken voor het opruimen van zwerfafval. Tijdens dit kostenonderzoek zijn de belanghebbenden op diverse momenten betrokken.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Kunststofproducten voor eenmalig gebruik belanden vaak in de natuur als zwerfafval doordat deze niet op de juiste manier weggegooid worden. Zwerfafval in het straatbeeld is een grote ergernis voor veel mensen. Ook levert het milieuschade op omdat kunststofproducten in het milieu (uiteindelijk) uiteen vallen in (micro) deeltjes maar niet afbreken, waardoor plant- en diersoorten hiervan problemen ondervinden.

De kosten voor het opruimen van zwerfafval zijn hoog en worden in de huidige situatie volledig vanuit publieke middelen betaald. In de praktijk worden de kosten door Nederlandse gemeenten en andere gebiedsbeheerders gemaakt. De Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik bepaalt dat producenten van bepaalde kunststofproducten financieel bijdragen aan de kosten die gemeenten en andere gebiedsbeheerders maken voor het opruimen van het zwerfafval dat ontstaat van hun producten.

Het probleem dat dit ontwerpbesluit oplost is dat moet worden vastgesteld welk bedrag producenten verschuldigd zijn per kunststofproduct voor eenmalig gebruik dat zij op de markt hebben gebracht, en welk bedrag gebiedsbeheerders dienen te ontvangen voor het opruimen van zwerfafval. Die bedragen worden met dit besluit vastgesteld.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De hoeveelheid kunststofproducten voor eenmalig gebruik, die in zwerfafval belandt, met blijvende aantasting van de leefomgeving en het milieu als gevolg, is de afgelopen decennia enorm toegenomen. Jaarlijks worden vele miljoenen euro's aan publieke middelen uitgegeven om het ontstane zwerfafval zo goed als mogelijk te verwijderen.

Nu producenten financieel verantwoordelijk zijn voor het deel van het zwerfafval dat afkomstig is van hun producten, moet worden vastgesteld hoe groot dat deel is en welke vergoeding daarvoor moet worden betaald. Ook moet worden vastgesteld welke vergoeding gebiedsbeheerders dienen te ontvangen voor het opruimen van het zwerfafval dat afkomstig is van deze producten.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Volgens het meest recente kostenonderzoek¹ wordt momenteel €324 miljoen euro per jaar uitgegeven aan het opruimen van zwerfafval. Ongeveer €80 miljoen euro daarvan is toe te rekenen aan kunststofproducten voor eenmalig gebruik die onder het Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik en de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik vallen.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Dit besluit geeft invulling aan het huidige beleid zoals dit is geformuleerd in de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Dit beleid voorziet in uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Dit houdt in dat de producenten van die producten moeten betalen voor het opruimen van het zwerfafval dat veroorzaakt wordt door hun producten. Gebiedsbeheerders die het zwerfafval opruimen dienen die vergoeding te ontvangen.

¹ <https://open.rijkswaterstaat.nl/open-overheid/onderzoeksrapporten/@258329/definitieve-bevindingen-kostenonderzoek/>

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Overheidsingrijpen zorgt ervoor dat de opruimkosten van zwerfafval die nu uit de publieke middelen worden betaald, deels worden betaald door producenten van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Zonder overheidsingrijpen zouden deze kosten uit publieke middelen betaald blijven worden. Daarnaast is overheidsingrijpen noodzakelijk om de transitie van wegwerpproducten naar duurzame alternatieven en hergebruik van drinkbekers en voedselverpakkingen te versnellen.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het beleidsdoel is om de omvang van zwerfafval te doen afnemen en de overgang naar gebruik van herbruikbare alternatieven voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik te versnellen. Daarbij wordt vooral gericht op de meest voorkomende producten in het zwerfafval: kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik, ballonnen, tabaksfilters, vochtige doekjes en verschillende verpakkingen (voedselverpakkingen voor onmiddellijke consumptie, zakjes en wikkels voor onmiddellijke consumptie, drankverpakkingen van ten hoogste 3 liter, drinkbekers, en lichte plastic draagtassen). Het beleid bestaat er onder andere uit dat met maatregelen consumptievermindering van bepaalde producten wordt bereikt, en dat de kosten voor het opruimen en verwerken van het zwerfafval afkomstig van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik, verschuiven van publieke gebiedsbeheerders naar private producenten.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

- Schoon water en sanitaire voorzieningen en duurzaam omgaan met water (SDG 6);
- Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12);
- Klimaatverandering tegengaan (SDG 13);
- Duurzaam gebruik van de oceanen en zeeën (SDG 14);
- Beschermde ecosystemen, bossen en biodiversiteit (SDG 15);
- Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid (SDG 16).

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

In de regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik staat dat de Minister van IenW de bedragen vaststelt die producenten dienen te betalen en die gebiedsbeheerders dienen te ontvangen. Om dit te realiseren is de enige optie een uitvoeringsbesluit zoals dit nu in concept ter consultatie voorligt.

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Met dit uitvoeringsbesluit worden de bedragen vastgesteld, conform de regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Daarmee wordt voor producenten duidelijk welke bijdrage zij verschuldigd zijn, en voor gebiedsbeheerders welke vergoeding zij dienen te ontvangen.

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Een uitvoeringsbesluit zoals dit nu in concept ter consultatie voorligt is de enige (en dus de voorkeurs-) optie.

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en <https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/beleidskompas/3-wat-zijn-opties-om-het-doel-te-realiseren/31-beleidsinstrumenten/ondersteunende-instrumenten/handhaving>)
- brede maatschappelijke impact?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Niet van toepassing voor dit uitvoeringsbesluit.